

**Anexa 6: Sumarul discuției publice privind propunerea de politică publică inițiată de Ministerul Educației
„Învățământul secundar profesional – competențe adaptate pentru piața muncii”
29.09.2010**

Persoanele/instituțiile consultate	Punctul de vedere al participanților
<p>Factorii interesați:</p> <p>Sectorul ne-guvernamental</p>	<p>Sergiu Lipceanu, IDIS „Viitorul”: Toate opțiunile comportă beneficii și riscuri, este important de ales cea soluție care are mai puține riscuri și mai multe beneficii.</p> <p><i>Opțiunea 1</i> este lipsită de fezabilitate din cauza că nu dispunem de maturitatea agentului economic. La ora actuală nu putem vorbi de sistem dual, mai ales atunci când este dificil de organizat practica de producere a studenților la întreprinderi. Aceasta deseori este organizată doar formal, pentru bifă în planul de studii.</p> <p><i>Opțiunea 2</i> comportă riscuri legate de necesitatea de coordonare a eforturilor dintre nivelul APC și APL. Este important de determinat cât defalcăm pentru APL pentru a gestiona instituțiile de ÎSP, cum acestea realizează acest rol. APC la rândul său este responsabil de standardizarea curriculei, verificarea calității, stabilirea calificărilor.</p> <p><i>Opțiunea 3</i> comportă riscuri legate de rezistența sistemului la schimbare, apare problema eficientizării vis-a-vis de menținerea echității sociale. Reieșind din costurile curente este evident că o parte din instituții trebuie optimizate. În acest proces va apare conflictul dintre instituții. Un alt aspect dificil este combinarea instituțiilor din punct de vedere a profilului și aspectului geografic. Opțiunea 3 este una din cele mai optime pentru că necesită cele mai puține eforturi administrative din partea ME și a școlilor, important este de organizat procesul educațional în interiorul instituțiilor pentru ca acesta să fie cât se poate de atractiv pentru studenți.</p>
<p>Factorii interesați:</p> <p>Donatorii care susțin ME în dezvoltarea învățământului profesional</p>	<p>Siria Taurelli, ETF: Felicitări pentru ME, care a reușit să realizeze o analiză amplă a opțiunilor de redresare a situației în învățământul secundar profesional. Opțiunile propuse nu sunt noi, însă analiza oferită este foarte utilă în procesul de luare a deciziei. În acest context am două întrebări:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aceste opțiuni alternative sau opțiuni care pot fi realizate în paralel, adică pot fi complementare? • La implementarea oricărei din aceste opțiuni, procesul de administrare a instituțiilor de învățământ va fi afectat, în acest context, care va fi rolul și responsabilitatea agentului economic, actorilor sociali, ministerelor?
<p>Factorii interesați:</p> <p>ANOFM</p>	<p>Ștefan Erezan, consultant: Ministerul Educației a prezentat un document foarte interesant, care expune pe larg problema, este foarte bine fundamentat și oferă soluții concrete privind pregătirea profesională a cadrelor pentru economia națională. Opțiunea 1 este cea mai optimală în viziunea noastră. Această opțiune în mare parte reflectă realitatea existentă în perioada sovietică, când existau</p>

	<p>agenții economici mari, care se ocupau de pregătirea practică a studenților din instituțiile de învățământ profesional. Bineînțeles că AE din ziua de azi sunt alții. Dar din experiența ANOFM, care se ocupă de angajarea șomerilor în câmpul muncii, este de menționat că atunci când se apelează la instituțiile de ÎSP sau cele private, acestea la rândul lor foarte pozitiv colaborează cu agenții economici. Aceștea sunt dispuși să ofere posibilități de profesionalizare, așa că experiența învățământului dual german poate fi preluată, așa cum se întâmplă pe tot globul pământesc. Este important ca această experiență să fie adaptată la realitățile RM pentru ca ea să devină realizabilă.</p>
<p>Factorii interesați:</p> <p>Instituții de învățământ secundar profesional</p>	<p><i>Viorica Dobândă, director, liceul profesional nr.2</i></p> <p>Ședința este foarte actuală, materialele oferite prezintă mare interes, pentru că suntem la răspântie de drumuri și acum trebuie să decidem pe ce cale trebuie să mergem. În viziunea directorilor de instituții, credem că nu putem să acceptăm o singură opțiune, pentru că ne supunem multor riscuri. Analiza arată că situația legată de baza tehnico-materială este precară, acest fapt determină necesitatea de optimizare a unor instituții. Pe de altă parte agentul economic nu participă cu nimic la formarea profesională a forței de muncă de care beneficiază. Din 1992 instituțiile de ÎSP au fost finanțate la 40% din necesități, banii au fost în speciali direcționați spre salarii și burse, nu au fost făcute alocări pentru baza tehnico-materială și alte procese de dezvoltare. Avem nevoie de o Lege pentru agenții economici prin care să-i obligăm să aloce un anumit procent la bugetul de stat pentru formarea profesională inițială. Nimeni nu-i poate obliga pe agenții economici să ia studenții la practică. În cazul nostru, agenții economici se plâng că studenții mănâncă prea mult. În alte țări există obligativitatea prin lege de a lua în ucenicie cel puțin un student, dacă întreprinderea are mai mult de 20 angajați.</p> <p>O eventuală descentralizare ar însemna să mergem pe o cale greșită pentru că din aceasta ar pierde învățământul profesional. Experiența României arată că după revoluție, o parte din instituții au fost oferite agenților privați, după care școlile au pierdut din baza tehnico-materială.</p> <p>Opțiunea pentru care pledez este opțiunea 1, cu elemente din opțiunea 2 (posibilități de generare a veniturilor proprii) și elemente din 3 (optimizări).</p>
<p>Factorii interesați:</p> <p>Ministerul Finanțelor</p>	<p><i>Raisa Ghelan, șef adjunct Direcția finanțe în învățământ, cultură și știință</i></p> <p>Consortiile de care se vorbește în opțiunea 3, sunt niște entități care nu pot fi formate conform Codului Civil, pentru că acolo este specificat că instituțiile de învățământ nu se pot asocia între ele. Dacă se va merge pe această cale, atunci va trebui de modificat acest lucru în Codul Civil.</p> <p>Pledez pentru combinarea finanțării per capita din opțiunea 2 cu opțiunea 1, prin care teoria este învățată la școală, iar practica realizată la agentul economic.</p> <p>Nu putem percepe o taxă specială de la agentul economic pentru a investi în formarea profesională inițială, trebuie găsite alte modalități de cointerесare a acestora.</p>
<p>Factorii interesați:</p> <p>Donatorii care</p>	<p><i>Dna Chi Pham, LED:</i></p> <p>Analiza opțiunii 1, ne ridică întrebarea legată de pregătirea societății pentru implementarea sistemului dual. Este oare gata agentul economic? Credem că, nu. Pe de altă parte, este oare gata ME să asigure în aceste condiții calitatea procesului</p>

<p>susțin ME în dezvoltarea învățământului profesional</p>	<p>educațional? Este un lucru la care mai avem de lucrat.</p> <p>În ceea ce privește opțiunea 2, școala are nevoie de autonomie, unele școli sunt deja gata de acest proces și depun eforturi de a genera anumite venituri. Alte instituții prin colaborare cu ANOFM deja prestează servicii educaționale pentru șomeri, prin care acumulează venituri suplimentare.</p> <p>Referitor la opțiunea 3, aceasta ar putea fi cea mai optimală soluție, în cazul în care curricula din cadrul consorțiilor ar fi organizată pe module cu acumulare de credite. Acest fapt ar oferi mai multă mobilitate și atractivitate pentru studenți.</p>
<p>Factorii interesați: Donatorii care susțin ME în dezvoltarea învățământului profesional</p>	<p><i>Dna Aurelia Vartic, coordonator proiecte VET la ME:</i></p> <p>Problema eficientizării folosirii banilor este una din cele mai importante. Oricare nu ar fi opțiunea acceptată finanțarea per capita a instituțiilor de ÎSP este un principiu important de urmat. În acest fel ar exista o echitate și în același timp instituția ar fi cointereseată să genereze alte surse de venit pentru ași menține atractivitatea pentru studenți. În ceea ce privește implicarea APL în administrarea instituțiilor respective, acesta ar fi un lucru nedorit din cauza lipsei de competențe la nivel local.</p>
<p>Factorii interesați: Instituții de învățământ mediu de specialitate</p>	<p><i>Dnul Valeriu Pelivan, Colegiul de Construcții, or. Chișinău:</i></p> <p>Ministerul Educației a prevăzut anumite lucruri în Codul Educației, este important ca aceste opțiuni să fie racordate la prevederile Codului. Vorbim de optimizare, însă în proiectul Codului Educației se propune ca studiile în colegii să crească de la 4 ani la 6, iar în școlile profesionale de la 2 ani la 4. Ce țară în lume își poate permite astfel de lucruri?</p> <p>În viziunea mea, cea mai optimă soluție este opțiunea 2 cu descentralizarea și autonomia, prin care școala ar căpăta posibilitatea de a genera venituri și gestionarea lor să nu fie restricționate de Ministerul Finanțelor și Trezorerărie.</p> <p>Agenții economici, din opțiunea 1, au demonstrat deja că nu au nevoie de noi. Implicarea lor în elaborarea standardelor ocupaționale și menținerea relațiilor de colaborare trebuie facilitată de stat.</p>
<p>Factorii interesați: Camera de comerț și industrie RM</p>	<p><i>Dnul Sergiu Harea, director Direcția dezvoltare economică:</i></p> <p>Toți agenții economici contribuie la formarea bugetului țării prin activitatea lor. Perceperea unei taxe suplimentare de la ei nu ar fi un lucru corect.</p> <p>Opțiunea 1 cu implementarea sistemului dual este opțiunea pentru care pleadează Camera de comerț și industrie, cu elemente din opțiunea 2. Gradul de descentralizare a instituției va depinde în mare parte și de nivelul de dezvoltare a capacităților instituției, fapt care este legat și de gradul de dezvoltare a regiunii.</p> <p>Aici este bine de menționat că pregătirea profesională de un singur an de care vorbea Dnul Pelivan nu este suficientă. Acest lucru se atestă de către agenții economici. În această ordine de idei se impune necesitatea modificărilor Codului Educației.</p>
<p>Factorii interesați: Donatorii care susțin ME în</p>	<p><i>Dna Gabriela Platon, ETF:</i></p> <p>Deoarece a fost menționată experiența României, vreau să aduc anumite clarificări și informație care poate fi utilă pentru RM. Este evident că orice sistem opune rezistență la schimbare. Opțiunea 1, cu sistemul dual, este o opțiune foarte scumpă,</p>

<p>dezvoltarea învățământului profesional</p>	<p>de care nu este gata agentul economic. Dacă duceți 25 studenți chiar și la cel mai mare agent economic, de exemplu la METRO, ați putea pune agentul economic în situație destul de dificilă, chiar îl puteți decapita. Acest proces este mult mai complex decât pare la prima vedere. Această opțiune este un terminal fără șanse.</p> <p>Opțiunea 2, care propune descentralizarea, este la fel o chestiune dificilă. În România am avut experiența a 8 regiuni unde s-a implementat descentralizarea, în care comunitatea locală are un rol important, dar experiența respectivă nu a fost una reușită, pentru că sunt prea mult centrate pe venit.</p> <p>Opțiunea 3 este cea care are cele mai mari șanse și este una cea mai plauzibilă. Ea oferă posibilitatea raționalizării curriculei, optimizării cheltuielilor privind resursele umane și dotările, precum și posibilități de accesare a nivelurilor mai înalte de învățământ pentru studenți.</p>
<p>Factorii interesați: Comitetul Sectorial</p>	<p><i>Dnul Leonard Palii, președintele Comitetului Sectorial din Agricultură și industrie alimentară:</i></p> <p>Oricare nu ar fi opțiunea aleasă, se impune necesitatea dialogului social și a parteneriatului dintre sistemul educațional și lumea de afaceri. Comitetele Sectoriale în acest sens pot contribui foarte mult. În cadrul Comitetului Sectorial din Agricultură și industrie alimentară, la Edineț a fost creată o filială raională, care întrunește reprezentanți ai administrației raionului, agenți economici din agricultură și instituții de învățământ profesional. Interesul este destul de mare din partea tuturor.</p> <p>Cu suportul acestor persoane vom fi în stare să formulăm cerințele agenților economici din acest sector și să susținem procesele educaționale, din punct de vedere al curriculei și practicii de producere.</p>
<p>Factorii interesați: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei</p>	<p><i>Dna Nina Punga, șef Direcție politici ocupaționale:</i></p> <p>Este bine să aplicăm elementele din toate trei opțiuni. Consider că este binevenită finanțarea per capita, acest lucru ne va ajuta să optimizăm unele instituții și să nu supra-finanțăm acele instituții care au un număr mic de studenți. În ceea ce privește opțiunea 3, noțiunea de consorțializare este un termen nou, care potrivit DEX-ului presupune asocierea câtorva bănci/societăți comerciale și nu se referă la instituții de învățământ. Acest fapt trebuie luat în considerație.</p>
<p>Factorii interesați: Ministerul Educației</p>	<p><i>Dnul Ion Sobari, șef direcție politică economică, patrimoniu și finanțe:</i></p> <p>Doresc să precizez că finanțarea medie pe țară pe cap de student în învățământul secundar profesional este mai mare decât este prezentat în documentul oferit pentru analiză, și anume pentru anul de studii 2009 este de 12 mii lei pe cap de elev.</p> <p>În ceea ce privește opțiunea 2, care propune organizarea activităților economice pentru generarea veniturilor suplimentare, trebuie de menționat că instituțiile de învățământ nu au dreptul de comercializare a produselor în afara rețelei instituțiilor. Comercializarea în interiorul rețelei este posibilă, dar cu condiția că nu se percepe adaos comercial. Organele de control în mod special verifică ca produsele să fie comercializate la costul de producere (sine-cost). Acest lucru este specificat în HG 196.</p> <p>Dacă se va finanța instituția așa cum se propune în opțiunea 2 și anume per capita, atunci mai mult de jumătate din instituțiile de ÎSP nu vor mai fi în stare să funcționeze. Nu sunt sigur că toate lumea înțelege această consecință.</p> <p>La momentul de față nu mă pot pronunța în favoarea unei opțiuni sau alta.</p>

<p>Factorii interesați: Donatorii care susțin ME în dezvoltarea învățământului profesional</p>	<p><i>Dna Chi Pham, LED:</i> Este adevărat că învățământul profesional este scump și este normal să fie scump. Acest fapt se explică prin ceea ce mașinile și utilajul necesită investiții, iar în afară de acesta sunt necesari bani pentru procurarea materiei prime și pentru consumabile. Acest lucru nu este valabil pentru alte niveluri de învățământ, dar în cadrul ÎSP, unde se învață lucrul care se realizează cu utilajele, evident că costurile sunt mai mari.</p>
<p>Factorii interesați: Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei</p>	<p><i>Dna Nina Punga, șef direcție:</i> Vorbim de antreprenoriat la nivel de școală, însă școala are statut non-profit, dacă oferim școlii un al doilea statut este necesar de verificat cu Codul Civil. Este important ca profiturile să fie reinvestite înapoi în instituție, în materia primă și consumabile.</p>
<p>Factorii interesați: Instituții de învățământ secundar profesional</p>	<p><i>Viorica Dobândă, director, liceul profesional nr. 2</i> Dacă ne dorim calitate în pregătirea cadrelor este necesar să investim, acest lucru este valabil în toată lumea: în Italia pregătirea timp de un an a unui meseriaș costă 14000 euro, în Suedia – 10 000 euro. Școala de bucătări din București dispune de două restaurante, unde studenții au posibilitatea de a trece practica de producere.</p>
<p>Decizia autorităților Ministerul Educației</p>	<p><i>Octavian Vasilachi, șef direcție învățământ secundar profesional și mediu de specialitate:</i> Necesitatea reformării este evidentă, lucru confirmat de toată lumea prezentă, în acest sens Ministerul Educației trebuie să fie promotorul reformei și cel care va stimula dialogul social cu toți actorii interesați și în special cu alte ministere și agenții economice. Concluziile de bază ale acestei discuții sunt legate de:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Necesitatea analizării situației în toate instituțiile de ÎSP pentru a cunoaște situația reală și a lua decizii informate, indiferent care va fi soluția pe care se va merge în cadrul reformei • Majoritatea participanților a pledat pentru finanțare per capita, care va produce și anumite optimizări în cadrul sistemului de ÎSP, precum și despre necesitatea consolidării parteneriatului social cu toți factorii importanți în acest proces. • Ministerul Educației va analiza propunerile venite în cadrul discuției publice și va decide modalitate de lucru de mai departe.